

Momentines jaunuolio žinias įvertinantis egzaminas, tiek tėvų, tiek mokytojų, tiek pačių abiturientų manymu, toli gražu ne pati objektyviausia vertinimo forma. Brandos egzaminu sudėtinga patikrinti moksleivio gebėjimą komunikuoti, bendradarbiauti, planuoti mokymąsi, atsirinkti, apdoroti informaciją, spręsti problemas kt. Būtent šiuos dalykus, pasak Švietimo ir mokslo ministerijos vyriausiosios specialistės Loretos Gražalienės, moksleiviai galės pademonstruoti brandos darbu.

□ **Pokyčiai – nuo 2017-ųjų Brandos darbo programa, ŠMM Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausiosios specialistės L. Gražalienės teigimu**
, patvirtinta jau nuo 2015-ųjų rugpjūčio, o įvesti jį planuojama nuo 2017–2018 mokslo metų. Kas tas brandos darbas ir kam jis reikalingas?

Visų pirma, L. Gražalienė atkreipė dėmesį į tai, kad brandos darbas bus pasirenkamoji abiturientų gebėjimų vertinimo forma. „Privalomas, kaip ir dabar, bus tik lietuvių kalbos ir literatūros egzaminas. O toliau, norėdami įgyti vidurinį išsilavinimą, moksleiviai galės rinktis: ar dar keli egzaminai, ar brandos darbas, aišku, galės būti pasirenkami ir abu minėti variantai“, – aiškino pašnekovė. Brandos darbas – tai mokinio pusmečio trukmės darbas, jo paties pasirinkta tema. „Jis bus skirtas patikrinti ir įvertinti bendrąsias ir dalykines kompetencijas. Programoje nurodoma, kad mokiniai brandos darbą gali atlikti pasirinkdami atlikti tyrimą arba sukurdami produktą. Brandos darbas turėtų mokyklinio egzamino statusą, bet būtų vykdomas ir vertinamas ugdymo proceso metu“, – dėstė L. Gražalienė. Brandos darbas turėtų mokyklinio egzamino statusą, bet būtų vykdomas ir vertinamas ugdymo proceso metu. Brandos darbas turėtų mokyklinio egzamino statusą, bet būtų vykdomas ir vertinamas ugdymo proceso metu. Vienu iš svarbiausių brandos darbo privalumų ŠMM specialistė įvardijo tai, kad mokinys pats galės rinktis dalyką, sritį, kurioje jaučiasi stiprus, į kurią nori gilintis ir tyrinėti. Tai, pasak L. Gražalienės, suteiks galimybę atskleisti tokias mokinio kompetencijas, kurių neįvertina brandos egzaminas. Brandos darbas, pasak Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausiosios specialistės, Lietuvoje tikrai nėra naujiena. Šalyje yra ne viena mokykla, kuri jau dabar abiturientams yra įvedusi projektinį darbą, panašų į brandos darbą, kai kurios ir privalomąjį. Beje, ŠMM atstovės teigimu, praktika rodo, kad tai – tikrai geras sprendimas. Labai svarbu, pasak pašnekovės, kad brandos darbas bus rengiamas ugdymo proceso metu, taigi mokinys galės tartis su vadovu, rinktis geriausią brandos darbo atlikimo strategiją, naudotis įvairiausiais informacijos šaltiniais ir priemonėmis, taikyti skirtingus tiriamosios, kūrybinės ar kitos veiklos metodus. Tariamasi su aukštosiomis mokyklomis Jau po kelerių metų mokyklą jaunuoliui bus galima baigti išlaikius lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą ir parašius brandos darbą Jau po kelerių metų mokyklą jaunuoliui bus galima baigti išlaikius lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą ir parašius brandos darbą

□ Brandos darbas bus vertinimas pažymiu dešimtbalėje sistemoje. Mokinio darbo procesą ir rezultatus įvertins jį konsultavęs pedagogas, o rezultatus ir darbo pristatymą – vertinimo komisija. Mokykla tiek brandos darbui įgyvendinti, tiek jam vertinti galės pasitelkti aukštųjų mokyklų dėstytojus, mokslo ir kitų įstaigų, įmonių darbuotojus. Jau po kelerių metų mokyklą jaunuoliui bus galima baigti išlaikius lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą ir parašius brandos darbą. Kaip

pastarąjį priims kitos ugdymo įstaigos – universitetai, profesinės mokyklos ar kolegijos? ŠMM vyriausioji specialistė teigė, kad būtent šiuo metu minėtas klausimas ir yra sprendžiamas. Diskutuojama su aukštosiomis mokyklomis, siekiama rasti geriausią sprendimą ir mokiniui, ir ugdymo įstaigoms. Ugdo savarankiškumą Brandos darbas, pasak Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausiosios specialistės, Lietuvoje tikrai nėra naujiena. Šalyje yra ne viena mokykla, kuri jau dabar abiturientams ar vienoliktokams yra įvedusi brandos darbą. Viena iš jų – Kėdainių „Šviesioji“ gimnazija. Ilgalaikis darbas šioje mokykloje vadinamas projektiniu, tačiau vertinamas pagal visus numatytos planuojamo įvesti brandos darbo reikalavimus. Šią atsiskaitymo formą teigiamai vertina tiek mokytojai, tiek mokiniai. Projektiniai darbai ugdo mūsų savarankiškumą, kūrybiškumą, gebėjimą rinkti ir klasifikuoti informaciją. „Projektiniai darbai ugdo mūsų savarankiškumą, kūrybiškumą, gebėjimą rinkti ir klasifikuoti informaciją, moko gebėjimą rašyti moksliniu stiliumi – sisteminti, logiškai mąstyti, formuluoti išvadas, taip pat moko naudotis naujaisiais informaciniais šaltiniais ir technologijomis. Tai veikla, kuri skatinti mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą, iniciatyvumą. Projektinis darbas praturtina mokymosi procesą, nes mokinys, norėdamas parašyti geresnį projektinį darbą, turi ieškoti papildomos informacijos, skaityti knygas, gilintis į temą ir ją atskleisti. Taip, laiko šiam darbui teko skirti nemažai, daugiausiai savaitgaliais ir atostogų metu, kadangi kitomis dienomis teko atlikti kitus mokytojų skirtus namų darbus“, – projektinio darbo pliusus vardino Kėdainių gimnazijoje besimokanti Urtė Smulskytė. Gimnazistė pasakojo, kad atlikdama tyrimą sužinojo tiriamojo darbo atlikimo metodologiją, išmoko atlikti tyrimą, analizavo, sistemino gautus rezultatus, mokėsi formuluoti išvadas ir apginti savo darbą. Paklausta, ar minėti darbai neprimena paprasto mokyklinio referato, U.Smulskytė tikino, kad viskas priklauso nuo mokinio požiūrio. „Scanpix“ nuotr./Mokiniai „Šie projektiniai darbai pagal pateiktus nuostatus ir reikalavimus yra panašūs į bakalauro darbus – panaši ar net tokia pati struktūra, tačiau ar atliktas darbas bus panašus į paprastą referatą, manau priklausys nuo mokinio ir jo požiūrio, motyvacijos, kai kurie galbūt gali šį projektinį darbą atlikti tik kaip referatą. Aš stengiausi daryti darbą kuo labiau panašų į bakalauro ar net magistro (rėmiausi darbais, rašytais universitetuose), nes žinau, kad ateityje man to prireiks. Projektiniame darbe svarbi yra praktinė-tiriamoji dalis“, – kalbėjo pašnekovė. U.Smulskytė atkreipė dėmesį ir į tai, kad projektinis darbas gali padėti pamatus būsimoms studijoms. U.Smulskytė atkreipė dėmesį ir į tai, kad projektinis darbas gali padėti pamatus būsimoms studijoms. „Dažniausiai mokinys renkasi projekto temą, kuri jam yra aktuali ir patinka. Tarkim, mano atveju, projekto temą bandžiau sieti su savo būsimomis studijomis ar būsimu darbu, ieškojau atsakymo į man rūpimus klausimus. Tyrimui atlikti pasirinkau interviu metodą, tad teko gyvai bendrauti su respondentais (žymiais mūsų šalies meno srityje dirbančiais ar kitais šioje srityje dalyvaujančiais asmenimis), buvo įdomu juos pažinti, išgirsti jų pasakojimus, emocijas, nuomonę ir siūlymus. Atlikdama projektinį darbą sužinojau kokia yra projektinio darbo struktūra, metodika, kam reikalingos išvados, kaip padaryti pristatymą. Ketinu studijuoti universitete ar kitoje aukštojoje mokykloje, tad ši patirtis tikrai man bus naudinga ir aš nebūsiu naujokė rašant vienokį ar kitokį akademinį darbą“, – neabejojo gimnazistė. Įžvelgė naudą Kėdainių Šviesiosios gimnazijos direktorė Violeta Liutkienė teigė, kad projektiniai darbai mokykloje buvo pradėti rengti daugiau nei prieš dvylika metų. „Tada bendruosiuose ugdymo planuose buvo nurodytas projektinio darbo rengimas vienuoliktose klasėse, vėliau šis reikalavimas dingo, mes nenutraukėme šios veiklos nes pamatėme, kad jis yra naudingas ugdytiniams. Tai lavina savarankiško mokymosi kompetenciją bei supažindina su reikalavimais mokslinio darbo rengimui. Tiesa, anksčiau nevertinome proceso, vertinome tik rezultatą“, – kodėl tęsė neatsisakė projektinių darbų, komentavo direktorė. V.Liutkienė tikino, kad būtent šios

gimnazijos mokytojų ir vadovų komanda dalyvavo projekte „Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų tobulinimas“ bei užduočių rengėjų ir NEC administracijos darbuotojų mokymuose dėl brandos darbo kūrimo, vykdymo ir vertinimo metodikos ir išbandė šią metodiką rengiant bandomuosius brandos darbus. TAIP PAT SKAITYKITE: Privalomas šešiamėčių priešmokyklinis ugdymas – jau nuo rugsėjo? Brandos egzaminas atgyveno – Lietuvoje rengiamasi įvesti kaupiamąjį vertinimą Nelengvas uždavinys: žemo emocinio intelekto visuomenėje auginti emociškai stabilius vaikus „Po šio išbandymo projekcinio darbo vertinimas gimnazijoje pasikeitė, vertiname pagal brandos darbo reikalavimus. Projekcinio darbo rengimo procesą vertina darbo vadovas, parengęs brandos darbo užduotį, o rezultatą ir pristatymą vertina sudaryta komisija. Projektinį darbą mūsų mokykloje rengia visi 3-iosios (vienuoliktosios) klasės gimnazistai, darbas gali būti individualus arba grupinis. Projekcinio darbo vadovu gali būti ir ne gimnazijos mokytojas, tačiau jis turi būti susipažinęs su projekto vertinimo metodika. Dažnai pristatant projektinį darbą gimnazistai pateikia specialisto recenziją“, – mokyklos patirtį pristatė direktorė. V.Liutkienė neabejojo projektinių darbų nauda, nes tai suteikia galimybę gimnazistams visus metus savarankiškai ir sistemingai dirbti, gilintis į sau įdomią sritį, susipažinti su raštvedybos ir darbo įforminimo reikalavimais, o šios žinios labai praverčia studijų metu. Beje, pasak direktorės, patirtis rodo, kad dalis gimnazistų tęsia mokykloje pradėtus darbus studijuodami ir rengdami kursinius darbus. Savo nuomonę apie egzaminus ir kaip juos reikėtų keisti, galite išsakyti internetinėje viešojoje konsultacijoje:

<http://epilietis.lrv.lt/lt/konsultacijos/ar-reikia-keisti-egzaminu-sistema>

Mokinių pasiekimų vertinimo sistemos tobulinimą remia Europos Sąjungos struktūriniai fondai. ES logotipas

Skaitkite daugiau: <http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/svietimas/pasirenkamasis-brandos-darbas-abiturientams-jau-nuo-2017-uju-233-550299>